

Késő római sírok a aquincumi katonaváros nyugati peremén

(Bp. III. ker., Vályog u. 8.)

A Bécsi út keleti oldalán, a Vályog u. 8. sz. alatt épülő társasház alapozásakor a canabae felhagyott épületei között késő 4. századi temetkezések kerültek napvilágra. Az itt lebontott század eleji épület pincéjének padlózata nem érte el a római kori réteget, így az akkor sértetlen maradt. A szomszédos telken (Vályog u. 10.) azonban 1942-ben, szintén épületalapozáskor Nagy Tibor egy 2-3. századi, 8,2 m széles, terrazzópadlós, festett falú épület nyugati szárnyát dokumentálta, melynek padlójába illetve falába vágva egy házaspár tetemét rejtő, 4. századi téglasír került elő, edény és ékszermellékletekkel. (NAGY T., Budapest Régiségei 13 (1943) 378.) Ez az épület folytatódik a Vályog u. 8. alatt (l. Madarassy O. jelentését). Ugyanígy folytatódtak a sírok is, melyek közül hatot az alapozási árkokkal súlyosan megrongáltak. A mintegy 33 X 11 méter nagyságú gödörből 28 sírt tudtunk kiemelni. Valamennyi sír csontvázas volt, túlnyomó többségük fiatal, illetve java-korabeli férfi. (31. kép) Néhányuk másodlagosan felhasznált tetőtég-

Late Roman graves on the western edge of the Aquincum Military town

(Budapest District III, 8 Vályog street)

Late fourth century burials were found among the abandoned buildings of the canabae on the eastern side of Bécsi street during the construction of a condominium block at 8 Vályog street. The floor of the cellar under the turn of the century building torn down here did not touch the Roman Period layer which thus remained intact. In 1942, when the foundations of another house were dug on the neighboring lot (10 Vályog street) Tibor Nagy documented the western wing of a 2th-3rd century, 8.2 m wide building which had a terrazzo floor and painted walls. A 4th century brick grave of a married couple was dug into the floor and wall of this building. It contained a dish and jewelry as grave goods (T. NAGY, Budapest Régiségei 13 /1943/ 378.). This house continued under lot 8 at Vályog street (see the report by Orsolya Madarassy). The graves, six of which were heavily damaged by foundation ditches, continued in the same way. Twenty-eight graves were rescued from this pit measuring 33 by 11 m. All the graves were inhumations, most of them containing the skeletons of young or mature men

lábból hevenyészve összerakott koporsóban feküdt, a kevés téglabélyeg a COH VII BR és a LEG II AD különböző variánsai. Többségüket azonban csupán néhány kisebb-nagyobb kődarabbal és egy-két téglával megjelölt sekély gödörbe helyezték. Három esetben egymás fölé temetést

31. kép

állapíthattunk meg, a lent fekvők hagymagombos bronzfibulát és bronzcsattal, amfora-formájú szíjvéggel díszített övet viseltek, a fenti, későbbi eltemetettek vasfibulát, vaskést és vascsatot. Ezeknél érem melléklet sem volt már, a korábbi réteg Diocletianus, Constantius, Licinius és Valens érmei is csak terminus ante quem non-ként értékelhetők. A viszonylag sok gyermeksír (a 28 közül 8) némelyike üvegedényeket és – kislányok esetében – ékszereket is tartalmazott, a sírhelyek is gondosabban voltak elkészítve.

Mindezek alapján e sírok a katonaváros legkésőbbi (4.–5. század fordulója), közvetlenül a feladás előtti

(Figure 31). Some of them lay in coffins hastily put together using roof tiles. The few stamps are COH VII BR and LEG II AD and its variants. Most people, however, were placed in shallow pits marked only by stones of various sizes or a few bricks. Superimposed burials were observed in three cases.

Persons placed in the lower graves wore bronze cross-bow brooches and a belt decorated with a bronze buckle and an amphora-shaped strap end. The deceased in the upper layer, were buried at a later time with an iron brooch, an iron knife and an iron buckle. While no coins were found in this latter layer, Diocletianus, Constantius, Licinius and Valens coins found in the lower set of burials may only be used in terminus ante quem non dating. Some of the relatively great number of child burials (8 out of 28 Graves) contained glass vessels and, in the case of girls, jewelry. These graves were also more carefully prepared than the others.

periódusához tartozhatnak, amikor a fokozódó létbizonytalanság miatt a számban is jelentősen fogyatkozó lakosság már nem viszi ki halottait a reguláris városi temetőkbe – jelen esetben a Bécsi út mentibe – hanem a már lakatlan épületek falába–padlójába vágva temeti el azokat.

A terület történeti fontossága miatt a szomszédos telken (Vályog u. 6.) várhatóan meginduló építkezést megelőzően nem leletmentés, hanem teljes feltárás lenne indokolt.

Topál Judit

On the basis of these characteristics the graves may be assigned to the latest period (turn of the 4th and 5th centuries) of the Military town, before it was abandoned. Due to existential difficulties the strongly reduced population stopped taking its dead into the regular city cemeteries, which in this case lay along Bécsi street. The deceased were rather buried in graves often dug into the walls and floors of buildings that were no longer in use.

Due to the historical importance of this area, complete and systematic research rather than rescue excavations should be carried out in the neighboring lot (6 Vályog street) before construction starts there as well.

Judit Topál